

Bibliyometri

Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile Örgüt Kuramına İlişkin Genel Bir Değerlendirme

Nalan SABİR TAŞTAN

Ordu Üniversitesi Ulubey MYO

nalantastan@odu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5833-4498

Kürşat TAŞTAN

Sorumlu Yazar, Ordu Üniversitesi

kursattastan@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9476-4305

Sinan YILMAZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İİBF

syilmaz@beun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8576-9913

Öz

Çalışmada, örgütlerin fonksiyonlarını ve faaliyet gösterdikleri çevreyi nasıl etkilediklerini ve bu çevreden nasıl etkilendiklerini inceleyen bir araştırma alanı olan örgüt kuramının gelişiminin sistematik olarak incelenmesi ve bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Durum çalışması modelinin kullanıldığı çalışmada, Scopus veri tabanından elde edilen örgüt kuramı alanındaki yayınların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınların sayısı, dili, türü, yayımlandığı kaynak eseri, yazarların kurumları, ülkeler, yayınların aldığı atıflar ve anahtar kelimeler bibliyometrik analiz çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmanın bulgularından, dünya genelinde örgüt kuramı üzerine 1941-2022 yılları arasında Scopus veri tabanında taranan toplam 2716 yayın yapıldığı, bu yayınların dilinin genel olarak İngilizce olduğu ve yayın yapılan belge türünün genel olarak (%73) makale olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Scopus veri tabanında taranan örgüt kuramı alanındaki Türkiye kaynaklı yayınlar ise oldukça sınırlı düzeydedir. Örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınların anahtar kelimelerinin sosyal ağ analizinde ise alandaki bilimsel yayınların 12 küme altında gruplandırıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Çalışmanın bibliyometrik analiz bulgularının (yayın ve atıf sayısı) örgüt kuramının tarihsel gelişimi ile paralellik gösterdiği değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Örgüt kuramı, organizasyon teorisi, bibliyometrik analiz, bibliyometri, örgüt kuramını anlamak

Jel Sınıflandırma Kodları: D21, L20, M00, M10

A General Review of Organization Theory by Bibliometric Analysis Method¹

Abstract

This study aimed to systematically examine the development of organization theory, which is a research area that examines how organizations affect their functions and the environment in which they operate, how they are affected by this environment, and to evaluate it with the bibliometric analysis method. The model of the research is a case study. The study was conducted through publications in the field of organization theory obtained from the Scopus database. Using the bibliometric analysis method, academic publications in the field of organization theory were examined in terms of the number of publications, publication language, publication type, authors' institutions, published sources, countries, citations, and keywords. According to this study, the Scopus database contains 2716 publications on organization theory from 1941 to 2022, mostly in English. On the other side, the number of publications from Turkey in organization theory searched in the Scopus database is quite limited. Based on the social network analysis of the keywords regarding scientific publications in organization theory, it is concluded that scientific publications in the research area are grouped under 12 clusters. The bibliometric analysis results of the study (publications and citations) correspond with the historical evolution of organization theory.

Keywords: Organization theory, bibliometric analysis, bibliometrics, understanding organizations, understanding organization theory.

JEL Classification Codes: D21, L20, M00, M10

¹ Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 02.07.2023 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 20.08.2023

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Sabır Taştan, N., Taştan, K. ve Yılmaz, S. (2023). Bibliyometrik analiz yöntemi ile örgüt kuramına ilişkin genel bir değerlendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13 (3), 1313-1342. DOI: 10.18074/ckuiibfd.1321598.

1. Giriş

Örgütler, faaliyetleri bilinçli bir şekilde yapılandırılmış ve koordine edilmiş, dış çevre ile bağlantılı, belirli hedeflere yönelik sosyal varlıklardır (Daft, 2015, s. 11). Hayatın her alanı örgütlerle çevrili olmasına rağmen bu örgütlerin nasıl veya neden bu işleri yaptıkları nadiren sorgulanmaktadır. Ayrıca, bu sosyal yapılara karşı insanlar genellikle kayıtsız bir tutum içerisinde (Jones, 2017, s. 1). Bu kayıtsızlığa karşın, bireyler ve onlar arasındaki ilişkiler örgütlerin temel unsurunu oluşturmaktadır (Daft, 2015, s. 11).

Günümüzde yöneticiler, daha önce hiç olmadığı kadar fazla bir şekilde örgütlerinin yaratabileceği değeri artırmak amacıyla çalışanlarını koordine ve motive etmek için yeni ve daha iyi yollar aramaktadırlar (Jones, 2017, s. 11). Küreselleşme, yoğun rekabet ortamı, etik ve sosyal sorumluluk kavramlarının önem kazanması, piyasaya hızlı yanıt verme ihtiyacı, dijitalleşme ve artan iş gücü çeşitliliği (Daft, 2015, s. 7) gibi güçlükler nedeni ile örgütlerin tasarımı yönetim biliminin en öncelikli konularından biri haline gelmiştir. Diğer taraftan, örgütlerin yapısını ve kültürünü tasarlamının ve etkililiğini artırmak için değiştirmenin temel yolu ise stratejik yönetim, insan kaynakları yönetimi ve örgütsel davranış ile birlikte Türkiye’de yönetim / örgüt (organizasyon) alanının alt başlıklarından biri olarak kabul edilen (Erdemir, 2009, s. 9) ve örgütleri açıklayan örgüt kuramını bilmekten ve anlamaktan geçmektedir. Bu çalışmanın amacı, Örgüt Kuramı ile ilgili teorik bilgi sağlamak, Örgüt Kuramı’nın Türk yönetim / örgüt bilimi alanındaki yerini resmetmek ve resmedilen genel çerçevede bibliyometrik analiz yöntemiyle Örgüt Kuramı’nın dünyadaki ve Türkiye’deki durumunu ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Örgüt Kuramı Tanımı

Tarih boyunca çeşitli örgüt yapılarının varlığından bahsedilse de örgütlerin davranışlarını anlamaya ve açıklamaya çalışan bir sosyal bilim alanı olan örgüt kuramı, 19. yüzyılının sonlarından itibaren araştırmalara konu olmuş, özellikle 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren sosyal bilimler alanında yürütülen araştırmalarla geliştirilen yönetim düşüncelerinin birikimi ile ortaya çıkmıştır (Taşcı, 2013, ss. 4–8). Jones'a (2017, s. 8) göre örgüt kuramı, örgütlerin fonksiyonlarını ve faaliyet gösterdikleri çevreyi nasıl etkilediklerini ve bu çevreden nasıl etkilendiklerini inceleyen araştırma alanı olarak tanımlanmaktadır. Örgüt kuramı, bazı örgütlerin nasıl olağanüstü bir başarı gösterdiğini, bazılarının ise güçlerine ve büyüklüklerine rağmen nasıl başarısız olduklarının anlaşılmasını sağlamakla birlikte, örgütlerin etkin bir şekilde yönetilebilmesi için gelecekte ne olabileceğinin ve geçmişte ne olduğunun açıklanmasına da yardımcı olmaktadır (Daft, 2015, s. 6). Örgüt kuramının temel soruları, örgütlerin nasıl ve niçin oldukları gibi davrandıkları ve bunların sonuçlarının ne olduğudur (Greenwood, Oliver, Suddaby ve Sahlin, 2008a, s. 1).

2.2. Örgüt Kuramının Tarihsel Gelişimi

20. yüzyılın başlarında, modern sosyolojinin kurucularından Max Weber (1924), rasyonelleştirilmiş, yasal ve idari sistemlerin geleneksel ve karizmatik yönetim biçimlerinin yerini aldığı ve kamu ve özel sektör bürokrasilerinin yükselişinin bu yeni inanç ve değerlerin önemli bir göstergesi ve taşıyıcısı olduğunu öne sürmüştür. Frederick W. Taylor (1911) aynı büyük dönüşümü gözlemlemiş ve yazmıştır ancak Weber gibi bu tür yaklaşımları tanımlamak ve anlamaktan ziyade, fabrikalardaki üretim ile ilgili yaklaşımlarla yakından ilgilenmiştir. Taylor ve Weber'den sonra, Chester Barnard (1936) ve Philip Selznick (1948, 1957), örgütleri çevrelerinde hayatta kalmaya çalışan uyarlanabilir sistemler olarak görmeye başlamışlardır. Geliştirilen bu işlevselci yaklaşım, örgütlerin sadece teknik sistemler olmadığını, daha geniş bir çevre çemberinin bileşeni olacak şekilde önemli norm ve değerleri içeren politik ve sosyal sistemler olduğunu vurgulamıştır (Scott, 1992).

Bu çalışmalardan önce örgütler, Amerikalı sosyologlar tarafından kendi başlarına çalışmaya değer bir sosyal fenomen olarak kabul edilmemekteydi (Tolbert & Zucker, 1994, s. 3, 1996, s. 176). Her ne kadar örgütler, işlevselci analizlerin ortaya çıkmasından önce de sosyologlar tarafından çalışma konusu olmuş olsalar da (Örneğin, Chicago Okulu ile bağlantılı Amerikalı teorisyenlerin çalışmaları) bu tür çalışmalar tipik olarak örgütleri sosyal eşitsizlik, toplumlararası ilişkiler, sosyal sapma ve benzeri gibi genel sosyal sorunların yönleri olarak ele almıştır. Genel olarak bu dönemdeki analizlerin odağı kuruluşlar olarak örgütler değildir (Tolbert & Zucker, 1996, s. 176). Örgüt kuramı alanının doğuşu ve gelişimi genel olarak dört evrede incelenmektedir (Sargut & Özen, 2015, s. 14; Üsdiken & Leblebici, 2001):

Tablo 1: Örgüt Kuramının Gelişim Evreleri

Evreler	Yıllar	Özellikleri
Evre	1800'lerin sonlarından-1950'lere kadar	Farklı disiplinlerde ve uygulamada yönetim ve örgütler üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır.
Evre	1950'lerin başından 1970'lerin sonuna kadar	Örgüt kuramı bir çalışma alanı olarak belirginleşmiş ve koşul bağımlılık kuramı etrafında geçici uzlaşma sağlanmıştır.
Evre	1970'lerin sonundan 1990'ların sonuna kadar	Örgüt kuramlarında çeşitlenme görülmeye başlamıştır.
Evre	1990'ların sonundan-.....	Çeşitlenmeyle birlikte bütünleşme çabaları ve kuramları birlikte kullanan çalışmalar artmaya başlamıştır.

Kaynak: (Sargut & Özen, 2015, s. 14; Üsdiken & Leblebici, 2001)

Örgüt kuramı sosyal bilim anlamında henüz çok genç bir alan olmasına rağmen, sosyal bilimler alanındaki temel tartışma konularını, düşünce okullarını ve yaşanan değişimleri neredeyse bütünüyle yansıtan bir hızla gelişmiştir (Taşcı, 2013, s. 3). Üsdiken ve Leblebici'ye (2001) göre, örgüt kuramı 3 temel kökten beslenerek geliştirilmiş olup Tablo 1'deki 1. Evre'de yapılan çalışmalardan oluşan bu 3 temel kök şu şekildedir;

1. Devletler ve işletmeler için etkili ve verimli yönetimin nasıl olması gerektiği hakkında kurallar sunan ve genellikle Kuzey Amerika ve Avrupa'daki uygulayıcı-kuramcılarının (Mooney ve Reiley; Fayol ve Urwick gibi) katkılarından oluşan idari köken
2. Örgütlerdeki insan unsurunu konu alan ve daha sonra "insan ilişkileri yaklaşımı" adı altında gelişen ve davranışçı çalışmaların yer aldığı psikolojik köken
3. Örgütlerin yapısal analizine odaklanan sosyolojik köken (Merton ve öğrencileri: Genel olarak Kuzey Amerika'dan katkı sağlamıştır).

1950'lerin başlarından itibaren bu üç köken davranışçı bakış açısının egemen olduğu bilimsel yönelime evrilmiş ve görgül temelli çalışmalarla sosyal organizasyonlar olarak değerlendirilmeye başlanan örgütlerin kurumsal bağlamda açıklanması görüşü rağbet görmeye başlayarak hakim görüş konumuna gelmiştir (Sargut & Özen, 2015, ss. 15–16; Üsdiken & Leblebici, 2001, s. 379). Tolbert ve Zucker (1994, s. 4), bu dönemde örgütlerin, mikro düzende toplum olarak görüldüğünü ifade etmektedir. Bu döneme kadarki çalışmalarda, "resmi örgütlere" verilen kilit role rağmen örgütlerin modern toplumsal süreçlerde bağımsız sosyal aktörleri temsil ettiği fikri, Merton ve meslektaşlarının öncü çalışmalarına kadar geniş çapta kabul görmemiştir (Tolbert & Zucker, 1996, s. 176).

1970'lerin sonlarına gelindiğinde koşul bağımlılık kuramının hakim olduğu örgüt kuramı çalışmalarında çok kısa bir süre içinde örgütsel literatürdeki kalıcı perspektiflerden kaynak bağımlılığı kuramı, örgütsel ekoloji kuramı ve yeni kurumsal kuram ortaya çıkmıştır (Greenwood, Oliver, Suddaby ve Sahlin, 2008b, s. 1).

2.3. Örgüt Kuramını Oluşturan Kuramlar

Örgüt kuramı çalışma alanını, örgütleri ve örgütlerin davranışlarını açıklamaya çalışan başlıca kuramlar olan; koşul bağımlılık kuramı, kaynak bağımlılığı kuramı, örgütsel ekoloji kuramı, örgüt iktisadi kuramı, ağ düzeneği kuramı, yeni kurumsal kuram, eleştirel kuram ve postmodern örgüt kuramları oluşturmaktadır.

Koşul bağımlılık kuramı tüm örgütlere uygulanabilecek en iyi tek bir yönetim tarzının/yapısının olmadığını vurgulayarak (Aytemiz Seymen, 2014, s. 139), yapısal düzenlemelerin ölçek koşullarına, görev belirsizliğine ve stratejik kapsam

koşullarına uygun seçilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Greenwood vd., 2008a, s. 3).

Kaynak bağımlılığı kuramı, örgütlerin buldukları çevrelerinde yerine getirmeleri gereken faaliyetlerinin gerektirdiği kaynaklara bağlılık derecesi (Pfeffer & Salancik, 1978) olarak ifade edilmektedir (Uysal & İpçioğlu, 2008, s. 50). Bu yaklaşıma göre örgütler, kaynak bağımlılığını azaltmak için çevre ile etkileşim içinde diğer kuruluşlara olan bağımlılıklarını ve kritik kaynakların tedarikini yönetmek gibi politikalar geliştirmelidir (Greenwood vd., 2008a, s. 3).

Örgütsel ekoloji kuramı, örgütlerin uyarlanabilir bir şekilde yönetilememesinin altını çizmiş ve bu durumda problemin yöneticilerin örgütsel uyumu etkileyememesi olmadığını ancak bu etkilemeyi yeterince hızlı bir şekilde yapamadıklarını ortaya koyarak (Greenwood vd., 2008a, s. 3) örgütlerin popülasyonlarında meşru olmak, gerekirse mutasyona uğrayıp doğal ayıklanmaktan kurtulmak, niş pazarlar keşfederek bir popülasyon oluşumuna gitmek, popülasyon yoğunluğunu ve rekabet düzeyini iyi irdelemek durumunda olduklarını ifade etmektedir (Erdil, Alparlan ve Kalkan, 2010, s. 29).

Örgüt kuramına iktisadi açıdan yaklaşan işlem maliyeti kuramı örgütlerin gerçekleştirdikleri faaliyetlerin maliyetlerine katlanıp katlanamama durumuna göre bürokratik yapılara veya piyasa yapılara adaptasyon göstereceklerini ileri sürerken (Erdil vd., 2010, s. 29; Sargut ve Özen, 2015), vekalet kuramı ise vekil (hissedarlar tarafından atanan üst yönetim) ile asil (hissedarlardan oluşan yönetim kurulu) arasındaki karmaşık yetki ilişkilerini incelemektedir (Jones, 2017, s. 41).

Kurumsal kuram, örgütlerin meşruiyet kazanmak zorunda olduklarını ve bu nedenle çevreye uyum sağlamaya çalıştıklarını iddia etmektedir (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Oliver'a (1991, s. 149) göre, hem kurumsal kuram hem de kaynak bağımlılığı kuramı, örgütlerin istikrar ve meşruiyet elde etmeye çalıştıklarını ileri sürmektedir (DiMaggio, 1988; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1983; Pfeffer & Salancik, 1978).

Bu teorik bakış açılarının her biri, bir örgüt ve çevresi arasındaki ilişkiye odaklanmıştır. Bunlara ek olarak, eleştirel kuram farklı çıkar gruplarına söz hakkı verilmesi gerektiğini savunarak eşit fırsatların olduğu işyerleri oluşturmayı amaçlamaktadır. Postmodern örgüt kuramı ise, daha önceleri önemsiz ya da uygun olmadığı değerlendirilen mikro düzeydeki konuların örgütsel analiz çalışmalarına dahil edilmesini sağlamaktadır.

Diğer taraftan, örgüt kuramlarının bütüncül bir perspektif ile değerlendirilmediği ve dayandığı temellerin karmaşık ve belirsiz olduğu yönünde eleştiriler karşısında kuramcıların örgütleri neden-sonuç ilişkisi içerisinde tek sebepli metodolojik bir yaklaşımla açıklamaya çalışmaları örgütleri var eden gerçek nedenleri tespit etmekte yetersiz kalmaktadır (Arslan, 2022). Arslan'a (2022) göre, örgütler için

kaynaklara olan bağımlılık ne kadar önemliyse kendini çevreye meşru kabul ettirme de bir o kadar önemli olabilir. Benzer şekilde, örgütlerin çevreye uyumu ne kadar önemliyse işlem maliyetlerinin düşürülmesi de bir o kadar önemli olabilir. Postmodern kuramın geliştirdiği yeni bakış açıları ve eleştirel kuramın eleştirileri örgütlere yeni yönler verebilir.

2.4. Örgüt Kuramına Bütüncül Bakışta Yeni Kurumsal Kuramın Rolü

Yeni kurumsal kuram, örgüt kuramlarındaki karmaşıklığa bir çözüm olarak diğer bütün kuramlarla iç içe çalışabildiği için bu yönü ile diğer örgüt kuramlarına oranla literatürde daha ön plana çıkmaktadır. Örnek olarak, Yeni kurumsal kuram örgütlerin çevre karşısındaki edilgen durumuna kaynak bağımlılığı yaklaşımı ile son verilebileceğini iddia etmektedir. Bazı yazarlara göre ise vekalet kuramı, işlem maliyetleri ve kaynak bağımlılığı kuramlarını birlikte kullanmak daha iyi açıklama yapılmasını sağlayabilmektedir (Greenwood vd., 2008a, s. 28; Üsdiken, 2015, s. 117,118).

Yeni Kurumsal kuramın, örgütlerin davranışının sadece piyasa baskılarına değil, aynı zamanda devlet ve meslekler gibi düzenleyici kurumlardan gelen resmi ve gayri resmi kurumsal baskılara ve genel sosyal beklentiler ve önde gelen kuruluşlara bağlı olduğunu iddia etmesi, kaynak bağımlılığı kuramı ile örgütsel ekoloji kuramı arasındaki güçlü bağı açıklamaktadır (Paauwe & Boselie, 2003, s. 59).

Ayrıca, Yeni Kurumsal kuramın diğer örgüt kuramlarıyla birlikte kullanıldığı çalışmalar örgüt kuramı literatürüne önemli argümanlar kazandırmışlardır (Örnek olarak; Oliver'in (1991) Kurumsal Süreçlere Stratejik Yanıtlar, Pfeffer'in (1992) "güç" ile kaynak bağımlılıklarının ayrılmaz bir ilişkisi olması ve Westphal ve diğerlerinin (1997) kurumsal verimlilik ve meşruiyet üzerine normatif bağlama uyma/uyarlama araştırmaları). Kurumsal kuram, diğer kuramlarla birleşmesinden veya bu kuramların birleştirilmesinden uzun yıllar boyunca büyük ölçüde kazanç sağlamıştır. Kurumsal kuramın pek çok diğer teori ve konu ile birlikte kullanılması, göze çarpan ve önemli bir güçtür (Greenwood vd., 2008a, ss. 28–31).

Tolbert ve Zucker (1994, s. 27), sonuçları üretmek için öne sürülen mekanizmaların oldukça farklı olmasına rağmen farklı teorilerin genellikle aynı öngörülen örgütsel sonuçlara yol açtığını belirtmektedir. Bu nedenle, belirli bir teorik bakış açısıyla vurgulanan faktörlerin örgütsel eylemleri belirlemede gerçekten işe yarayıp yaramadığını belirlemek imkânsız değilse de genellikle son derece zordur.

Bütün bu açıklamalar ışığında, kurumsal kuram, kaynak bağımlılığı kuramı ve verimlilik odaklı olasılık teorilerinin her birinin örgüt kuramı çalışan akademisyenler için yararlı içgörüler sağlama olasılığının daha yüksek olduğu bağlamların veya koşulların (Tolbert & Zucker, 1994, s. 27) dikkate alınması son derece önemlidir.

Bu noktada, kurumsal kuramın, diğer örgüt kuramları için her şeyi yakalayan bir ifade haline gelmesi ve örgüt kuramının gelişiminde 'varsayılan seçenek' rolünü elde etmesi (Greenwood vd., 2008a, s. 33) ise büyük bir risk olarak değerlendirilmektedir (Boxenbaum & Jonsson, 2017, s. 38).

Her ne kadar istikrarlı ve tekrar eden davranışları kurum olarak tanımlama eğiliminin getirdiği kapsayıcılık (Powell & DiMaggio, 1991) ve diğer bütün kuramlarla iç içe çalışabilirliği nedenleriyle Yeni Kurumsal Kuram diğer kuramlara oranla daha ön plana çıkmış olsa da (Taştan & Yılmaz, 2022) örgütleri anlatmada, açıklamada ve yön vermede literatürdeki bütün kuramlardan faydalanılması gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki, kuramlar zaman içerisinde değişen ihtiyaçlara cevap verebilmek için yeni durumlara uyarlanabilmekte ve kuramlara ait argümanlar örgütleri anlamakta ve açıklamakta kullanılmaya devam etmektedir.

2.5. Örgüt Kuramının Yönetim Düşüncelerinden Farklılaşması

Türk yönetim ve örgüt alan yazınında kuramlar genellikle dünya literatürüne paralel olarak; Bilimsel Yönetim, Yönetim Süreçleri ve Bürokrasi kuramlarını içeren “Klasik Yaklaşım”, İnsan İlişkileri Çalışmalarını içeren “Neo Klasik Yaklaşım” ve Koşul Bağımlılık (Durumsal Yaklaşım-Sistem Teorisi) kuramını içeren “Modern Yaklaşımlar” başlıkları altında toplanmıştır (Sargut vd., 2015, s. 7,8). Ancak, bu sınıflama şekli ile kuramların ve yapılan çalışmaların farklı kaynaklarda farklı yaklaşımlar altında toplanması sorunu bir yana, literatürde hangi kuramların örgütlerin nasıl yönetilmesi gerektiğini belirten uygulamaya dönük yönetim bilgisi ile yada hangilerinin örgütleri açıklamaya yönelik kuramsal örgüt bilgisi (Sargut vd., 2015, s. 7,8) ile ilişkilendirildiği de açıklanmamaktadır.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, Bilimsel Yönetim Yaklaşımı, Yönetim Süreci Yaklaşımı, İnsan İlişkileri Yaklaşımı gibi Klasik ve Neo Klasik Yaklaşımlar örgütlerin ve yönetimin davranışlarını anlamak ve açıklamak biçimindeki bugün anlaşıldığı hali ile örgüt ve yönetim kuramı olarak değerlendirilmemektedir. Bu yaklaşımlar, örgüt kuramı ve örgütsel davranış gibi çalışma alanlarının doğmasına katkıda bulunmuş ve genellikle “örgütlerin” kuramını geliştirmekten ziyade verimli ve etkili olmasını sağlayacak bilgi üretimini hedeflemiş uygulamaya dönük (Sargut & Özen, 2015, s. 15) ve analiz düzeyi açısından bir örgüt kuramı olarak değerlendirilemeyecek çalışmalardır. Örgüt kuramları, bu yönetim düşüncelerinin birikimi ile ortaya çıkmıştır (Taşcı, 2013, s. 8) ancak bu yönetim düşüncelerini örgüt kuramı olarak nitelendirmek doğru değildir. Literatürdeki, analiz düzeyi² olarak

² Analiz düzeyi, araştırma konusunun hangi bağlam içinde inceleneceğinin belirlenmesini sağlamaktadır (Taşcı, 2013, s. 7).

“örgütü³” veya örgütleri” temel alan kaynak eksikliği (Sargut vd., 2015, s. 7,8) örgüt kuramının yeterince anlaşılmasına neden olmaktadır.

3. Yöntem

Bu bölümde; sırasıyla, araştırma deseni, araştırma kapsamı, veri toplama süreci ve verilerin analizi bölümlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntem olarak kullanılmıştır. Araştırmacıların bir olgu ya da olayı derinlemesine incelemesini sağlayan bir araştırma yöntemi olan durum çalışması (Yıldırım & Şimşek, 2011) yöntemi, bu çalışmada yönetim bilimi literatüründe örgüt kuramı ile ilgili bilimsel yayınların bibliyometrik parametreler açısından incelenip mevcut durumunu ortaya koyabilmek amacıyla benimsenmiştir. Bibliyometri, bilimsel yayınların aldığı atıf sayısı, yazar, yayınlandığı kaynak, alan, tür, kurum, ülke gibi bilgilerinin kullanılması suretiyle belirli bir alanın araştırma eğilimini nicel olarak analiz etmek için kullanılan yöntemlerden biridir. Bibliyometrik analiz sayesinde yayınlar özelliklerine göre gruplandırılabilen, sayısal ilişkiler, trendler, yazarlar, sosyal ağlar, iş birliklerini dikkate alınarak bilimsel açıdan güvenilir sonuçlar elde edilebilmektedir (Aslancı, 2022, s. 4).

3.2. Araştırma Kapsamı ve Veri Toplama

Bilim sisteminin nitel yönlerinin (kalitesi veya itibarı gibi) nicel ölçümlerine dayanan (Rehn, Gornitzki, Larsson ve Wadskog, 2014, s. 1) bibliyometrik analizde temel bileşen olarak veri tabanının kapsamı (Thompson, 2018) ele alınmaktadır. Web of Science ve Scopus, dünya genelinde yaygın olarak kullanılan prestijli veri tabanlarıdır. Ancak, Scopus, özellikle Sosyal ve Beşerî Bilimler alanında Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) tarafından yayımlanan Doçentlik kriterlerinde alan endeksi olarak belirlendiği ve İngilizce konuşulmayan ülkelerde yayınlanan dergileri de tarayarak (Elsevier, 2020) bölgesel yayınları daha çok endekslediği için çalışmada veri toplanan veri tabanı olarak kullanılmıştır. Sosyal ve beşerî bilimler alanlarında yapılan yayınlar genellikle bölgesel içeriklere sahip oldukları için yayınlandıkları bölgenin dilinde ve o bölgeye ait ulusal dergilerde daha çok yayımlanmaktadır (Karasözen, Bayram ve Zan, 2011, s. 249). Bu nedenle bölgesel yayınları daha çok endeksleyen Scopus veri tabanı özellikle seçilmiştir.

Bu kapsamda 19.11.2022 tarihinde Scopus.com web adresinde tarama yapılarak “örgüt kuramı” bilim alanı ile ilgili yayın bilgileri (örgüt kuramını oluşturan diğer

³ Örgüt kuramı alanında; mikro (örgüt düzeyi), meso (örgütler-arası düzey) ve makro (örgütler-üstü yani örgüt toplulukları düzeyi) olmak üzere üç temel analiz düzeyinden bahsedilmektedir. Örgüt araştırmalarında bu analiz düzeylerinden herhangi biri kullanılabilirken Klein, Tosi, ve Cannella'a (1999) göre çoklu analiz düzeylerinin kullanılması kuramların açıklayıcılığını artırabilecektir (Taşcı, 2013, s. 7,8).

kuramlar içeriğe dahil edilmeden) elde edilmiştir. Çalışmada, ilk olarak, Scopus.com web sitesindeki arama sayfasındaki “Start exploring” sayfasındaki “Search (Arama)” bölümünde arama terimleri olarak “Organization Theory” ve “Örgüt Kuramı” kelimeleri yazılmıştır. Arama seçeneklerinden “belge başlığı, öz, anahtar kelime” seçilmiştir.

Çalışma kapsamında daha genel bir sonuca ulaşılabilme için Scopus veri tabanındaki ilk yayın yapılan tarihten (dünya geneli yayınlar için 1941, Türkiye kaynaklı yayınlar için 1995) 2022 yılına kadar yaklaşık seksen yıllık zaman dilimi analiz edilmiştir. Arama sonuçlarında “Örgüt Kuramı-Organization Theory” konulu bilimsel yayınların çalışma alanı olarak çeşitlilik arz ettiği ve “Computer Science, Engineering, Arts and Humanities, Medicine, Mathematics, Agricultural and Biological Sciences, Physics and Astronomy, Chemical Engineering” gibi alanlarda örgüt kuramı ile ilgili çalışmalar olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle veri tabanından elde edilen arama sonuçları “Subject area (Konu alanı)” açısından filtrelenerek “Business, Management and Accounting”, “Social Sciences” ve “Economics, Econometrics and Finance” alanlarındaki kayıtlarla sınırlandırılmıştır. Sonraki aşamada önce dünya geneli için veriler indirilmiş daha sonra ise veriler Türkiye kaynaklı yayınlarla sınırlandırılmıştır. Böylelikle “örgüt kuramı” bilimi alanında yapılan araştırmalar hakkında genel bir kanıya ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.3. Veri Analizi

Araştırmada veri analizi yöntemi olarak bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz tekniğinde, matematik ve istatistik yöntemleri kitaplara ve diğer bilimsel iletişim araçlarına uygulanmaktadır (Pritchard, 1969; Karagöz & Şeref, 2019, s. 128). İnceoğlu'na (2014, s. 34) göre bibliyometrik analiz “literatür birikiminin tümünü ya da belli bir kesitini ele alarak, ilgili disiplinin zaman ve mekandaki devinimiyle ilgili somut veriler sunar, genellemeler yapar” (Karagöz & Şeref, 2019, s. 128).

Çalışmada 1941’den 2022’ye kadar olan dönemde örgüt kuramı bilim alanı ile ilgili yayınlanmış olan ve Scopus’ta endekslenen toplam 2716 yayın ve Türkiye kaynaklı 12 yayın bibliyometrik göstergeler açısından incelenmiş ve kategorilendirilmiştir. Verilere ilişkin tablolar ve grafikler ile yüzde ve frekansların oluşturulmasında Microsoft Excel uygulaması kullanılmıştır. Örgüt Kuramı ile ilgili 2716 yayının anahtar kelimelerinin sosyal ağ analizi görselleştirilmesinde ise VOSviewer (Version 1.6.18) paket programı kullanılmıştır. VOSviewer, bir bilimsel literatürden çıkarılan önemli terimlerin birlikte oluşum ağlarını oluşturmak ve görselleştirmek için kullanılabilir metin madenciliği işlevi sunarak bibliyometrik ağları oluşturmak ve görselleştirmek için kullanılan bir yazılım aracıdır (VOSviewer, 2022). Bu kapsamda örgüt kuramı ile ilgili yayınların anahtar kelimeleri VOSviewer kullanılarak görsel olarak haritalandırılmıştır.

4. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak elde edilen bulgular tablolar, grafikler ve şekiller halinde sunulmuştur.

4.1. Yayın Sayısı

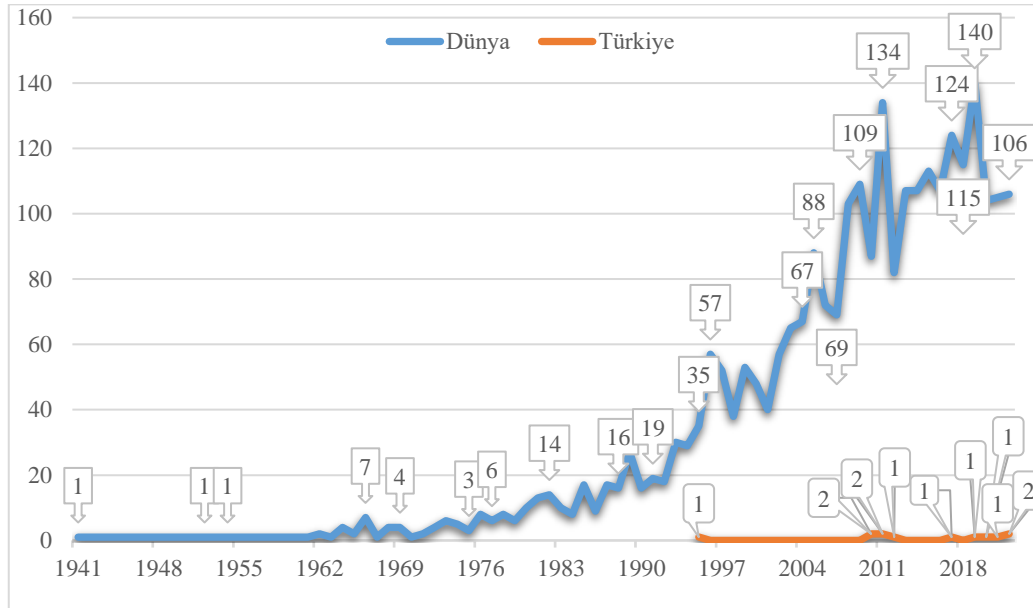
Örgüt Kuramı alanında dünya genelindeki 2716 bilimsel yayının yıllara göre sayısal dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Belirtilen dönemde Türkiye kaynaklı 12 yayın yapılmıştır.

Tablo 2: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Sayı (n)	Yıl	Sayı (n)	Yıl	Sayı (n)	Yıl	Sayı (n)
2022	106	2006	72	1989	27	1972	4
2021	105	2005	88	1988	16	1971	2
2020	104	2004	67	1987	17	1970	1
2019	140	2003	65	1986	9	1969	4
2018	115	2002	57	1985	17	1968	4
2017	124	2001	40	1984	8	1967	1
2016	107	2000	48	1983	10	1966	7
2015	113	1999	53	1982	14	1965	2
2014	107	1998	38	1981	13	1964	4
2013	107	1997	52	1980	10	1963	1
2012	82	1996	57	1979	6	1962	2
2011	134	1995	35	1978	8	1961	1
2010	87	1994	29	1977	6	1960	1
2009	109	1993	30	1976	8	1954	1
2008	103	1992	18	1975	3	1952	1
2007	69	1991	19	1974	5	1941	1
		1990	16	1973	6		

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2’de gösterilen bilimsel yayınların yıllara göre dağılım düzeyı Şekil 1’de daha net bir şekilde görülmektedir.

Şekil 1: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 1’de gösterilen 1941-2022 yılları arasındaki örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınların yıllara göre sayıları incelendiğinde, örgüt kuramı ile ilgili ilk yayının 1941 yılında yapıldığı görülmektedir. 1960’lı yıllara kadar yapılan sınırlı sayıda yayının 1970’lerin sonlarına doğru bir istikrar kazanması, çalışmanın literatür kısmında verilen evrelere uygun olarak bir çalışma alanı olarak örgüt kuramının ortaya çıktığını göstermektedir. 1980’li yıllarda başlayan ivme ise 1990’lı yıllarda görülen çeşitlenme ile birlikte örgüt kuramı alanında yapılan çalışmaların artmasına neden olmuştur. Verilere göre, en çok yayın yapılan yıl 2019 yılıdır (n=140). 2000’li yıllarla birlikte örgüt kuramı ile ilgili çalışmaların belirli bir olgunluk seviyesine ulaştığı gözlemlenmektedir. Türkiye kaynaklı yayınlarda ise yine çalışmanın literatür kısmında belirtildiği üzere örgüt kuramına ilgi sınırlı düzeydedir. 1995 yılında yayınlanan ilk yayını muhtelif yıllarda yapılan bir iki yayın takip etmiştir. Her ne kadar Scopus veri tabanında elde edilen yada uluslararası prestijli veri tabanlarında yer alan yayın sayısı az görünse de ilk baskısı 2007 yılında yapılan ve “Mavi Kitap” olarak ünlenen Sargut ve diğerlerinin (2015) “Örgüt Kuramları” kitabının Türk yönetim bilimi alanını domine ettiğini söylemek mümkündür. Daha sonraki ikinci nesil Türk örgüt kuramcılardan Taşcı ve diğerlerinin (2013) “Örgüt Kuramı” ve Sözen ve Basım’ın (2017) “Örgüt Kuramları” isimli kitaplarının ise alandaki eksikliği giderecek nitelikte Türk yönetim ve örgüt literatürüne Mavi Kitap ile birlikte vizyon kazandırdığını vurgulamak gerekmektedir.

4.2. Yayın Türü

Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların yayın türüne göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Türleri

Tür	Dünya Geneli Yayın Sayısı (N)	Yüzde (%)	Türkiye Kaynaklı Yayın Sayısı (N)	Yüzde (%)
Makale	1.985	73,09	7	58,33
Kitap Bölümü	266	9,79	2	16,67
İnceleme	203	7,47		
Kitap	113	4,16	1	8,33
Konferans Bildirisi	109	4,01	2	16,67
Editör Başyazısı	29	1,07		
Kısa İnceleme	9	0,33		
Editöre Mektup	2	0,07		
Toplam	2716	100	12	100

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3'de görüldüğü üzere, örgüt kuramı alanında yapılan bilimsel yayınlar genel olarak "makale" şeklindedir (n=1985). Alandaki tüm yayınların %73'ünün makale olduğu görülmektedir. Makaleyi sırasıyla kitap bölümü, inceleme, kitap ve konferans bildirisi izlemektedir. Türkiye kaynaklı yayınlarda ise 7 makale, 2 kitap bölümü, 1 kitap ve 2 konferans bildirisi bulunmaktadır.

4.3. Yayın Dili

Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların yayın diline göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Dilleri

Dil	Dünya Geneli		Türkiye Kaynaklı	
	Yayın Sayısı (N)	Yüzde (%)	Yayın Sayısı (N)	Yüzde (%)
İngilizce	2613	95,75	11	91,67
Rusça	26	0,95		
Almanca	23	0,84		
İspanyolca	17	0,62		
Çince	11	0,40		
Portekizce	9	0,33		
Fransızca	6	0,22		
İtalyanca	5	0,18		
Lehçe	5	0,18		
Hırvatça	2	0,07		
Japonca	2	0,07		
Litvanca	2	0,07		
Ukraynaca	2	0,07		
Boşnakça	1	0,04		
Felemenkçe	1	0,04		
Norveççe	1	0,04		
Türkçe	1	0,04	1	8,33
Tanımsız	2	0,07		
Toplam	2729*	100	12	100

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.
***Bazı yayınların iki dilde yayınlanması nedeniyle dil sayısı yayın sayısından fazla çıkabilmektedir.**

Tablo 4'te görüldüğü üzere, örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınlar için genel olarak kullanılan dil İngilizcedir (n=2613). Nitekim, Türkiye kaynaklı 12 yayının da 11'i İngilizce olarak yayımlanmıştır.

4.4. Örgüt Kuramı ile İlgili Yayınların Kaynakları, Yazarların Kurumları ve Ülkeler

Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların yayınlandıkları kaynaklar Tablo 5'te gösterilmektedir. Kaynak sayısı (n=160) fazla olduğu için yayın sayısına göre ilk 20 dergi gösterilmiştir.

Tablo 5: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Yayınlandıkları Kaynaklar

Kaynak İsmi	Yayın Sayısı (N)
Organization Studies	117
Organization	73
Organization Science	64
Journal of Management Inquiry	56
Research in the Sociology of Organizations	42
Human Relations	37
Journal of Management Studies	35
Journal of Educational Administration	20
Educational Researcher	19
Journal of Organizational Change Management	19
Strategic Management Journal	18
Academy of Management Review	17
Journal of Business Ethics	17
Administration Society	16
Scandinavian Journal of Management	16
European Management Journal	15
International Journal of Public Administration	14
Public Administration	14
Culture and Organization	13
Journal of Management	13

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların yazarlarının kurumları Tablo 6'da gösterilmektedir. Kurum sayısının (n=160) fazla olması nedeniyle yayın sayısına göre ilk 20 kuruma yer verilmiştir.

Tablo 6: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Yazarlarının Kurumları (Dünya Geneli)

Kurum	Yayın Sayısı (N)
Copenhagen Business School	59
Stanford University	49
University of Technology Sydney	43
Universitetet I Oslo	33
The University of Manchester	32
University of Michigan, Ann Arbor	31
Goteborgs Universitet	29
University of Alberta	27
University of California, Berkeley	26
Vrije Universiteit Amsterdam	23
Pennsylvania State University	22
University of Pennsylvania	21
Handelshøyskolen Bı	21
University of Warwick	21
Northwestern University	20
University of Toronto	20
Università Bocconi	20
Harvard University	19
New York University	19
Michigan State University	19

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 5 ve Tablo 6'da görüldüğü üzere, Kuzey Amerika ve Avrupa kıtalarında bulunan ülkelerin üniversiteleri ve bu ülkelerde bulunan dergiler örgüt kuramı ile ilgili araştırmalarda dünyaya liderlik etmektedirler. Bu durum örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınların yayımlandığı ülkelerde de kendini göstermektedir. Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların ülkelere göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir. Ülke sayısı (n=78) fazla olduğu için, Tablo 7'de yayın sayısı açısından ilk 20 ülke ve Türkiye gösterilmektedir.

Tablo 7: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Ülkeleri

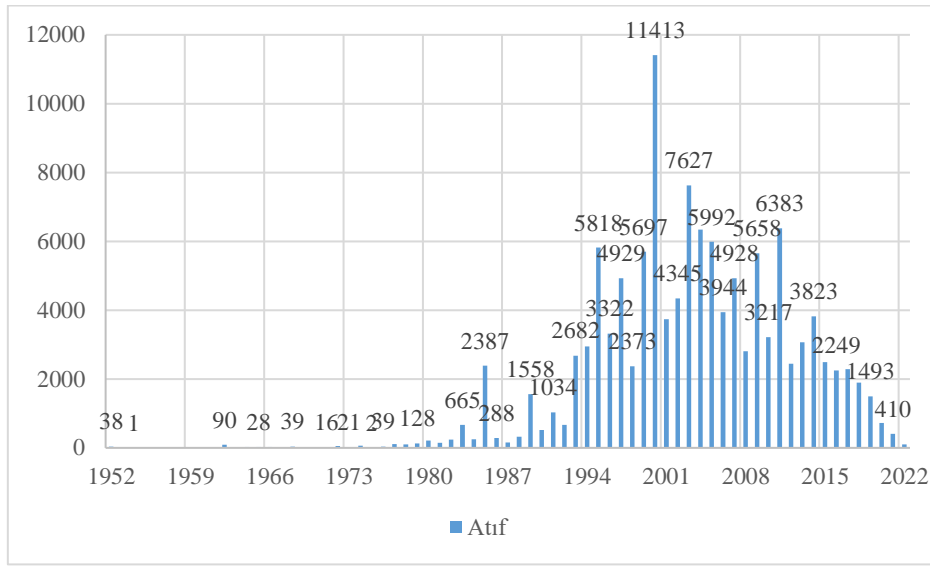
Ülke	Yayın Sayısı (N)
Amerika Birleşik Devletleri	931
Birleşik Krallık	400
Avustralya	163
Almanya	158
Kanada	144
Hollanda	117
İsveç	116
Norveç	107
Fransa	98
Danimarka	97
Çin	81
İtalya	80
Finlandiya	51
Avusturya	39
İspanya	37
Rusya Federasyonu	34
İsviçre	30
Hindistan	26
Belçika	23
Singapur	21
Türkiye	12

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Yayın yapılan ülkeleri gösteren Tablo 7'ye göre, yayınlarda Amerika ve Avrupa kıtalarının ülkelerinin ağırlığı göze çarpmaktadır. Kuramın doğuşuna kaynaklık eden Amerika Birleşik Devletleri ise 931 yayın ile açık ara en çok yayın yapılan ülke konumundadır.

4.5. Atıf Analizi

Örgüt Kuramı alanında yayınlanan bilimsel yayınların yıllara göre atıf sayıları Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Aldıkları Atıflar

Kaynak: Elsevier'den (2022a) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 2 incelendiğinde, örgüt kuramı alanında yayınlanan bilimsel yayınlara yapılan atıflarının örgüt kuramının gelişimine uygun olarak 1990'lı yıllara kadar düşük oranda seyrettiği, 1990'lı yıllarla birlikte başlayan atıf sayısındaki artışın 2000'li yıllarda ve sonrasında devam ettiği, son yıllarda ise yapılan atıflarda gözle görülür bir düşüş olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumu, 1990'lı yıllarda başlayan örgüt kuramı akımının 2000'li yıllarla birlikte bir fenomen haline geldiği şeklinde değerlendirmek mümkündür. En çok atıf alan yayınlar ise sırasıyla; Eisenhardt ve Martin'in (2000) "Dynamic capabilities: What are they? - Dinamik yetenekler: Nelerdir?" (8404 atıf), Margolis ve Walsh'in (2003) "Misery Loves Companies: Rethinking Social Initiatives by Business – Sefalet, Şirketleri Seviyor: İşletmelere Göre Sosyal Girişimleri Yeniden Düşünmek (2940 atıf), Carlile'nin (2004) "Transferring, Translating, and Transforming: An Integrative Framework for Managing Knowledge Across Boundaries - Aktarma, Çevirme ve Dönüştürme: Sınırların Ötesinde Bilgiyi Yönetmek İçin Bütünleştirici Bir Çerçeve" (1928 atıf), Oliver'in (1997) "Sustainable competitive advantage: Combining institutional and resource-based views - Sürdürülebilir rekabet avantajı: Kurumsal ve Kaynak Temelli Görüşleri Birleştirmek" (1721 atıf) ve Blackler'in (1995) "Knowledge, Knowledge Work and Organizations: An Overview and Interpretation - Bilgi, Bilgi Çalışması ve Örgütler: Genel Bir Bakış ve Yorum" (1594 atıf) isimli eserleridir (Elsevier, 2022a).

4.6. Türkiye Kaynaklı Yayınlar

Örgüt Kuramı alanındaki Türkiye kaynaklı yayınlar, yazarları ve yayımlandıkları kaynaklar Tablo 8'de gösterilmektedir.

Tablo 8: Örgüt Kuramı Alanında Türkiye Kaynaklı Yayınlar

Yayın İsmi	Yazarlar	Yılı	Yayınlandığı Kaynak
Linking organisational justice and work engagement: mediating role of trust	Erdoğan, M.E., Ertop, D., Okan, R.Y.	2022	International Journal of Business and Emerging Markets
The Status Granted to Organizational Identity Characteristics: An Application of the Best-Worst Method and Regression Analysis	Topaler, B., Çavdaroglu, N.A.	2022	International Series in Operations Research and Management Science
Media performance: From the perspective of the comparative advantage theory of competition (Book Chapter)	Özkan, I., Arbak, T.H.	2021	Paradigm Shifts within the Communication World
History in management and organization studies: From margin to mainstream (Book)	Üsdiken, B., Kipping, M.	2020	History in Management and Organization Studies: From Margin to Mainstream
Singularity, normality, and hybridity: The university in organization theory [İstisnailik, Olağanlık ve Melezlik: Organizasyon Teorisinde Üniversite]	Fındıklı, B.	2019	Amme İdaresi Dergisi
Institutional entrepreneurship and organisational learning: Financial stability policy design in Turkey	Yağcı, M.	2017	Policy and Society
Transforming Public Organizations into Learning Organizations: A Conceptual Model	Maden, C.	2012	Public Organization Review
Strategic reactions of organizations to legal environment: A typology for industries in the process of institutionalization	Kırkbeşoğlu, E.	2011	Procedia- Social and Behavioral Sciences
Overview of methodological trends of the last decade in strategic management research	Uygun, R., Altın, E.	2011	Procedia- Social and Behavioral Sciences
Between contending perspectives and logics: Organizational studies in Europe	Üsdiken, B.	2010	Organization Studies
Strategic role of human resource development as boundary spanner	Hassan, M.U., Yaqub, M.Z.	2010	European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences
Organizational Analysis in North America and Europe: A Comparison of Co-citation Networks	Üsdiken, B., Pasadeos, Y.	1995	Organization Studies

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Örgüt Kuramı alanındaki Türkiye kaynaklı yayınların yazarlarının kurumları Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9: Örgüt Kuramı Alanındaki Türkiye Kaynaklı Yayınların Yazarlarının Kurumları

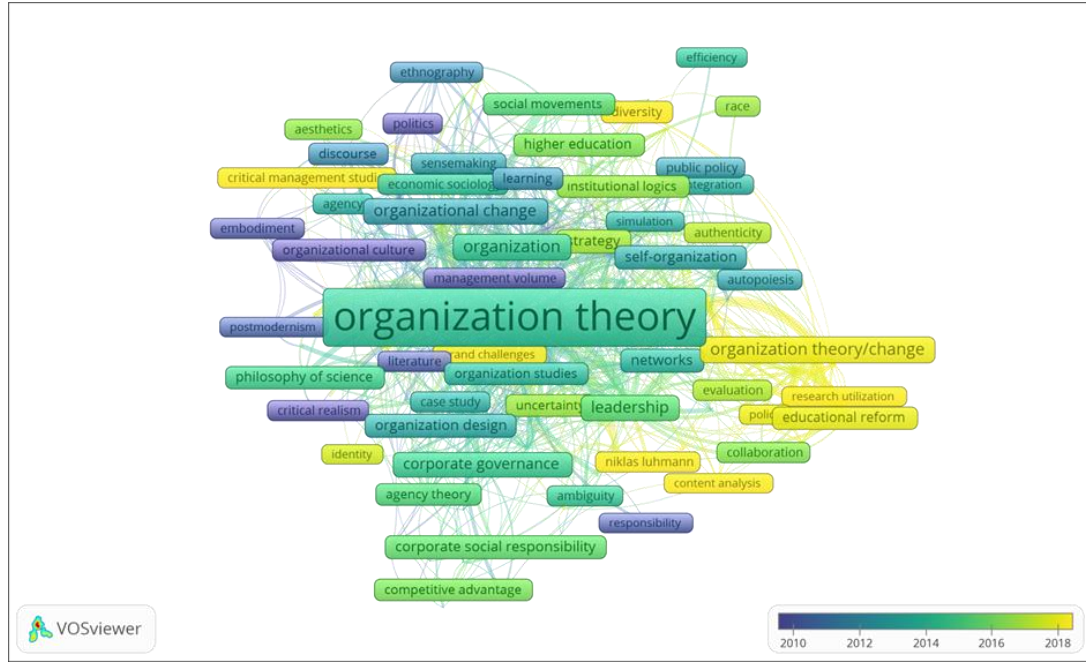
Kurum	Yayın Sayısı (N)
Boğaziçi Üniversitesi	2
Sabancı Üniversitesi	2
Çanakkale 18 Mart	1
Yeditepe Üniversitesi	1
The University Of Alabama	1
Universität Wien	1
İstanbul Üniversitesi	1
Başkent Üniversitesi	1
Yaşar Üniversitesi	1
Kadir Has Üniversitesi	1
Universitetet İ Bergen	1
York University	1
Özyeğin Üniversitesi	1
İstinye Üniversitesi	1
Schulich School Of Business	1

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 8 ve Tablo 9’da görüldüğü üzere, örgüt kuramı alanında Türkiye kaynaklı yayınlar oldukça sınırlı düzeydedir.

4.7. Anahtar Kelimelerin Sosyal Ağ Analizi

Örgüt Kuramı alanındaki bilimsel yayınların anahtar kelimelerine yönelik sosyal ağ analizi Şekil 3’te gösterilmektedir.

Şekil 3: Örgüt Kuramı Alanındaki Bilimsel Yayınların Anahtar Kelimelerinin Sosyal Ağ Analizi

Kaynak: Elsevier'den (2022b) elde edilen verilerle yazarlar tarafından VOSviewer (2022) yazılımı kullanılarak oluşturulmuştur.

Şekil 3 incelendiğinde örgüt kuramı alanındaki bilimsel yayınların 12 küme altında gruplandığı anlaşılmaktadır (çerçeve genişliği anahtar kelimenin kullanım sıklığını, renklendirme ise zaman boyutunu göstermektedir). “Organization Theory”, “Organization”, “Organization Theory/Change” ve “Organizational Change” bağlantı ögelerinin ön plana çıktığı gözlemlenmektedir. Şekil 3’te gösterilen sosyal ağ grafiğine göre Scopus veri tabanında taranan örgüt kuramı ile ilgili bilimsel yayınların birbiriyle bağlantılı olduğu değerlendirilmektedir.

5. Sonuç

Bu çalışmada Örgüt Kuramı ile ilgili kavramsal açıklamalar ve alandaki araştırmaların bibliyometrik analizi ışığı altında genel bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Bibliyometrik analizde, Kırkbeşoğlu ve diğerlerinin (2015) Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongrelerinden elde ettikleri sonuçlardan farklı olarak Scopus veri tabanındaki bilgiler ve bir bilim alanı olarak Örgüt Kuramı’nın kendisi (kuramı oluşturan diğer kuramlar içeriğe dahil edilmeden) incelenmiştir.

Çalışmanın bibliyometrik analiz bulguları örgüt kuramının tarihsel gelişimini doğrulayıcı veriler sunmaktadır. Çalışmanın bulgularında, örgüt kuramı alanında Scopus veri tabanındaki ilk yayının 1941 yılında yapıldığı, 1960'lı yıllara kadar yayınların sınırlı sayıda olduğu, 1970'lerin sonlarına doğru yayınların istikrar kazanmaya başladığı ve bir bilim alanı olarak örgüt kuramının bu yıllarda ortaya çıktığı görülmektedir. 1990'lı yıllarda başlayan alandaki çeşitlenmenin etkisi ile örgüt kuramı ile ilgili çalışmaların 2000'li yıllara doğru baskın bir biçimde fazlaştığı ve 2000'li yıllarla birlikte örgüt kuramı ile ilgili çalışmaların belirli bir olgunluk seviyesine ulaştığı görülmektedir. Örgüt kuramı ile ilgili yayınlanan çalışmalara yapılan atıflar da örgüt kuramının tarihsel gelişimine uygun olarak 1990'lı yıllara kadar düşük oranda seyretmiştir. 1990'lı yıllarla birlikte atıf sayılarında artış başladığı ve bu artışın 2000'li yıllarda ve sonrasında devam ettiği çalışmanın bulgularında görülmektedir. Alandaki çalışmaların özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa kıtalarında bulunan yazarlar, üniversiteler ve dergiler ekseninde yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Türkiye kaynaklı yayınlarda ise yine çalışmanın literatür kısmında belirtildiği üzere örgüt kuramına ilgi sınırlı düzeydedir. Örgüt kuramı alanındaki uluslararası gelişmelere rağmen, özellikle 1980'li yıllardan sonra yaşanan kuramsal çeşitlenmeyi (Üsdiken & Leblebici, 2001) Türkiye'deki örgütler ve yönetim yazınının sınırlı olarak izlediği ya da hiç izlemediği (Üsdiken & Erden, 2002, s. 94) bilinen bir gerçek olarak (Özen, 2015, s. 36; Sargut vd., 2015, s. 7) bibliyometrik analiz sonucunda da karşımıza çıkmaktadır. 1995 yılında yayınlanan ilk yayını muhtelif yıllarda yapılan bir iki yayın takip etmiştir. Her ne kadar Scopus veri tabanında elde edilen yada uluslararası prestijli veri tabanlarında yer alan yayın sayısı sınırlı sayıda (Erdoğan vd., 2022; Findikli, 2019; Hassan & Yaqub, 2010; Kirkbesoglu, 2011; Maden, 2012; Özkan & Arbak, 2021; Topaler & Çavdaroglu, 2022; Üsdiken, 2010; Üsdiken & Kipping, 2020; Üsdiken & Pasadeos, 1995; Uygun & Altin, 2011; Yağcı, 2017) olsa da alandaki Türkçe 3 kitap (Örgüt Kuramları (Sargut vd., 2015), Örgüt Kuramı (Taşçı vd., 2013) ve Örgüt Kuramları (Sözen & Basım, 2017)) Türk yönetim ve örgüt literatürüne örgüt kuramı alanında yön vermişlerdir.

Türk yönetim ve örgüt yazını üzerine önemli çalışmalarda bulunan Sargut ve diğerleri (2015, ss. 11–13), Üsdiken'e (1996) ve Pfeffer'e (1993) dayandırdıkları açıklamalarında, Türk yönetim ve örgüt yazınında sorunlar olduğunu, temel kuram bilgisinin zayıf olduğunu, genel geçer okur için yazılmış kaynakların alandaki hakimiyetinin sorunlar oluşturduğunu ve her metaforun yeni bir kurammış gibi işlenmesi nedeniyle alanın meşruiyetinin zarar gördüğünü belirtmişlerdir. Bu nedenle Türk yönetim ve örgüt yazınında örgüt kuramının ve örgüt kuramını oluşturan diğer kuramların daha fazla ele alınması temel kuram bilgisinin alana yerleşmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda, araştırmacıların kendi bakış açılarından örgüt kuramını yorumlayan eserler kaleme almaları ve yazında örgüt kuramının çerçevesini belirten bu eser gibi eserlerin

fazlaşması önerilmektedir. Okuyucuların doğru kaynağa ulaşabilmesi açısından bilim insanlarının eserlerinin alanda hâkim olması genel geçer okur için yazılmış kaynakların alandaki hakimiyetini sona erdirecektir.

Kaynakça

- Arslan, S. (2022). *Örgüt Kuramlarına Genel Bakış*. Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Ders Notları, Eskişehir.
- Aslancı, S. (2022). Araştırma Sorgulamaya Dayalı Öğrenme: Bibliyometrik Bir Analiz. *Scientific Educational Studies*, 0–2. <https://doi.org/10.31798/ses.1068633>
- Aytemiz Seymen, O. (2014). Koşul Bağımlılık Kuramı Kapsamında Örgüt Büyüklüğü-Örgüt Yapısı İlişkisinin Yazınsal Açıdan Eleştirel Bir Değerlendirmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 135-165. DOI: 10.24889/ifede.268173
- Blackler, F. (1995). Knowledge, Knowledge Work and Organizations: An Overview and Interpretation. *Organization Studies*, 16(6), 1021–1046. <https://doi.org/10.1177/017084069501600605>
- Boxenbaum, E. & Jonsson, S. (2017). Isomorphism, Diffusion and Decoupling: Concept Evolution and Theoretical Challenges. İçinde R. Greenwood, C. Oliver, T. Lawrence, & R. Meyer (Ed.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (2. baskı, Sayı May, ss. 77–101). SAGE Publications Inc. London. <https://doi.org/10.4135/9781446280669.n4>
- Carlile, P. R. (2004). Transferring, Translating, and Transforming: An Integrative Framework for Managing Knowledge Across Boundaries. *Organization Science*, 15(5), 555–568. <https://doi.org/10.1287/orsc.1040.0094>
- Daft, R. L. (2015). *Örgüt Kuramları ve Tasarımını Anlamak* (10.). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. Ankara.
- DiMaggio, P. J. (1988). Interest and Agency in Institutional Theory. İçinde L. G. Zucker (Ed.), *Institutional Patterns and Organizations: Culture and Environment* (ss. 3–22). Ballinger. Cambridge, Massachusetts.
- DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160. [https://doi.org/10.1016/S0742-3322\(00\)17011-1](https://doi.org/10.1016/S0742-3322(00)17011-1)

- Eisenhardt, K. M. & Martin, J. A. (2000). Dynamic capabilities: what are they? *Strategic Management Journal*, 21(10–11), 1105–1121.
[https://doi.org/10.1002/1097-0266\(200010/11\)21:10/11<1105::AID-SMJ133>3.0.CO;2-E](https://doi.org/10.1002/1097-0266(200010/11)21:10/11<1105::AID-SMJ133>3.0.CO;2-E)
- Elsevier. (2020). Content Coverage Guide. *Scopus*, 1–24.
https://www.elsevier.com/__data/assets/pdf_file/0007/69451/Scopus_Content_Coverage_Guide_WEB.pdf (Accessed on 22 July 2021)
- Elsevier. (2022a). *Download citation overview*. Scopus.com.
https://www.scopus.com/cto2/batch/results.uri?key=CTO_1540967581_Zk6LwyDBwD5HCcFAOf3kuw%253D%253D&exportFormat=CITATION
- Elsevier. (2022b). *Results*. Scopus.com.
<https://www.scopus.com/results/results.uri?sort=plf-f&src=s&st1=%2522organization+theory%2522&nlo=&nlr=&nls=&sid=13abc8ccd689af4939c573bbe8f403c0&sot=b&sdt=cl&cluster=scosubjabbr%252C%2522BUSI%2522%252Ct%252C%2522SOI%2522%252Ct%252C%2522ECON%2522%252Ct%252Bscosubtype%252C%2522er%2522%252Cf%2522>
- Erdemir, E. (2009). Türkiye’de Yönetim/Örgüt Alanının Gelişimi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 4(1), 7–12.
- Erdil, O., Alparslan, A. M. & Kalkan, A. (2010). Örgütsel Ekoloji Kuramından Stratejik Yönetim Anlayışına. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 17–31.
- Erdoğan, M. E., Ertop, D. & Okan, R. Y. (2022). Linking organisational justice and work engagement: mediating role of trust. *International Journal of Business and Emerging Markets*, 14(3), 319–347.
<https://doi.org/10.1504/IJBEM.2022.123867>
- Findikli, B. (2019). Singularity, normality, and hybridity: The university in organization theory. *Amme İdaresi Dergisi*, 52(2), 49–78.
- Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin, K. (2008a). Introduction. İçinde R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, & K. Sahlin (Ed.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (ss. 1–46). SAGE Publications Ltd. London.
- Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin, K. (2008b). The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism. İçinde R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, & K. Sahlin (Ed.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism*. SAGE Publications Ltd. London.
<https://doi.org/10.4135/9781848608122>

- Hassan, M. U. & Yaqub, M. Z. (2010). Strategic role of human resource development as boundary spanner. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 19, 146–154.
- İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye’de Sinemayı Konu Alan Doktora Tezleri Üzerine Bibliyometrik Bir Çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 21, 31–50.
- Jones, G. R. (2017). *Örgüt Kuramı, Örgüt Tasarımı ve Örgütsel Değişim*. Gazi Kitabevi. Ankara.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2019). Yunus Emre İle İlgili Araştırmaların Bibliyometrik Analizi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 13(27), 123–141. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.185.6>
- Karasözen, B., Bayram, Ö. & Zan, B. U. (2011). WoS ve Scopus Veri Tabanlarının Karşılaştırması. *Türk Kütüphaneciliği*, 25, 238–260.
- Kirkbesoglu, E. (2011). Strategic reactions of organizations to legal environment: A typology for industries in the process of institutionalization. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 24, 1322–1328. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.09.027>
- Kırkbeşoğlu, E., Sözen, H. C. & Kurt, E. (2015). Türkiye’de Örgüt Kuramı Çalışmalarının Bibliyometrik Profili: Atıf Ağlarının Dönemsel Karşılaştırması. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52(Mart), 109–136.
- Klein, K. J., Tosi, H. & Cannella, A. A. (1999). Multilevel Theory Building: Benefits, Barriers, and New Developments. *Academy of Management Review*, 24(2), 248–253. <https://doi.org/10.5465/amr.1999.1893934>
- Maden, C. (2012). Transforming Public Organizations into Learning Organizations: A Conceptual Model. *Public Organization Review*, 12(1), 71–84. <https://doi.org/10.1007/s11115-011-0160-9>
- Margolis, J. D. & Walsh, J. P. (2003). Misery Loves Companies: Rethinking Social Initiatives by Business. *Administrative Science Quarterly*, 48(2), 268–305. <https://doi.org/10.2307/3556659>
- Meyer, J. W. & Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340–363. <https://doi.org/10.1086/226550>
- Meyer, J. W. & Rowan, B. (1983). The structure of educational organizations. İçinde J. W. Meyer & W. R. Scott (Ed.), *Organizational environments: Ritual and rationality* (ss. 71–97). Sage. Beverly Hills, CA.

- Oliver, C. (1991). Strategic Responses To Institutional Processes. *Academy of Management Review*, 16(1), 145–179. <https://doi.org/10.3233/978-1-60750-925-7-305>
- Oliver, C. (1997). Sustainable competitive advantage: combining institutional and resource-based views. *Strategic Management Journal*, 18(9), 697–713. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-0266\(199710\)18:9<697::AID-SMJ909>3.0.CO;2-C](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-0266(199710)18:9<697::AID-SMJ909>3.0.CO;2-C)
- Özen, Ş. (2015). Yeni Kurumsal Kuram: Örgütleri Çözümlemede Yeni Ufuklar ve Yeni Sorunlar. A. S. Sargut & Ş. Özen (Ed.), *Örgüt Kuramları* içinde (ss. 237–330). İmge Kitabevi. Ankara.
- Özkan, I. & Arbak, T. H. (2021). Media performance: From the perspective of the comparative advantage theory of competition. *Paradigm Shifts within the Communication World*, 19–29.
- Paauwe, J. & Boselie, P. (2003). Challenging ‘strategic HRM’ and the relevance of the institutional setting. *Human Resource Management Journal*, 13(3), 56–70. <https://doi.org/10.1111/j.1748-8583.2003.tb00098.x>
- Pfeffer, J. (1992). Understanding power in organizations. *California Management Review*, 34(2), 29–50. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511626562.003>
- Pfeffer, J. (1993). Barriers to the Advance of Organizational Science: Paradigm Development as a Dependent Variable. *The Academy of Management Review*, 18(4), 599. <https://doi.org/10.2307/258592>
- Pfeffer, J. & Salancik, G. R. (1978). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. Harper & Row. New York.
- Powell, W. W. & DiMaggio, P. J. (1991). *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. University of Chicago. Chicago.
- Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348–349.
- Rehn, C., Gornitzki, C., Larsson, A. & Wadskog, D. (2014). Bibliometric Handbook for Karolinska Institutet. İçinde *Bibliometric Handbook for Karolinska Institutet*. Karolinska Institutet. Stockholm. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvt018>
- Sargut, A. S. & Özen, Ş. (2015). Örgüt Kuramlarına Genel Bakış: Karşılaştırmalı Bir Çözümleme. A. S. Sargut & Ş. Özen (Ed.), *Örgüt Kuramları* içinde (3. Baskı, ss. 11–34). İmge Kitabevi. Ankara.

- Sargut, A. S., Özen, Ş., Gökşen, N. S., Oğuz, F., Önder, Ç., Üsdiken, B. & Yıldırım, E. (2015). *Örgüt Kuramları* (A. S. Sargut & Ş. Özen (Ed.); 3. Baskı). İmge Kitabevi. Ankara.
- Scott, R. W. (1992). The Subject is Organizations. *Organizations: Rational, Natural, and Open Systems, January 1998*, 3–26.
<https://doi.org/10.2307/2393090>
- Selznick, P. (1948). Foundations of the Theory of Organization. *American Sociological Review*, 13(1), 25. <https://doi.org/10.2307/2086752>
- Selznick, P. (1957). *Leadership in Administration*. Harper & Row. New York.
- Sözen, H. C. & Basım, H. N. (2017). *Örgüt Kuramları*. Beta Yayıncılık. İstanbul.
- Taşcı, D. (2013). Örgüt Kuramlarına Giriş. D. Taşcı & E. Erdemir (Ed.), *Örgüt Kuramı* içinde (ss. 2–29). Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Taşcı, D., Koç, U., Sayılar, Y., Önder, Ç., Wastı, N., Özen, Ş., Özen Aytemur, J. & Erdemir, E. (2013). *Örgüt Kuramı* (D. Taşcı & E. Erdemir (Ed.); 1. Baskı). Anadolu Üniversitesi. Eskişehir. <https://doi.org/10.1002/9781444324402.ch5>
- Taştan, K. & Yılmaz, S. (2022). Yeni Kurumsal Kurama Genel Bakış. K. Taştan & N. Sabır Taştan (Ed.), *YENİ KURUMSAL KURAM Sosyal Bilimlerin Yeni Evrensel Dili* içinde (1. baskı, ss. 1–33). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. Ankara.
- Taylor, F. W. (1911). *The Principles of Scientific Management*. Harper & Brothers Publishers. [http://strategy.sjsu.edu/www.stable/pdf/Taylor, F. W. \(1911\). Harper & Brothers. New York](http://strategy.sjsu.edu/www.stable/pdf/Taylor, F. W. (1911). Harper & Brothers. New York).
- Thompson, D. F. (2018). Bibliometric Analysis of Pharmacology Publications in the United States: A State-Level Evaluation. *Journal of Scientometric Research*, 7(3), 167–172. <https://doi.org/10.5530/jscires.7.3.27>
- Tolbert, P. S. & Zucker, L. G. (1994). Institutional Analyses of Organizations: Legitimate but not Institutionalized. *UCLA: Institute for Social Science Research*, 6(5), 1–42. <https://escholarship.org/uc/item/23z6m92c>
- Tolbert, P. S. & Zucker, L. G. (1996). The Institutionalization of Institutional Theory. S. Clegg, C. Hardy, & W. Nord (Ed.), *Handbook of organization studies* içinde (ss. 175–190). SAGE. London.
<https://doi.org/10.1177/0170840611425735>
- Topaler, B. & Çavdaroğlu, N. A. (2022). The Status Granted to Organizational Identity Characteristics: An Application of the Best-Worst Method and

- Regression Analysis. *International Series in Operations Research and Management Science*, 326, 335–360. https://doi.org/10.1007/978-3-030-91851-4_13
- Üsdiken, B. (1996). Importing Theories of Management and Organization. *International Studies of Management & Organization*, 26(3), 33–46. <https://doi.org/10.1080/00208825.1996.11656686>
- Üsdiken, B. (2010). Between contending perspectives and logics: Organizational studies in Europe. *Organization Studies*, 31(6), 715–735. <https://doi.org/10.1177/0170840610372581>
- Üsdiken, B. (2015). Çevresel Baskı ve Talepler Karşısında Örgütler: Kaynak Bağımlılığı Yaklaşımı. A. S. Sargut & Ş. Özen (Ed.), *Örgüt Kuramları* içinde (3. baskı, ss. 77–132). İmge Kitabevi. Ankara
- Üsdiken, B. & Erden, Z. (2002). 1990'lı Yıllarda Türkiye'de Yönetim Alanı: Disiplinin Yapısı ve Yaklaşımlar. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 91–112.
- Üsdiken, B. & Kipping, M. (2020). History in management and organization studies: From margin to mainstream. *History in Management and Organization Studies: From Margin to Mainstream*, 1–312. <https://doi.org/10.4324/9781315194844>
- Üsdiken, B. & Leblebici, H. (2001). Organization Theory. N. Anderson, D. S. Ones, H. K. Sinangıl, & C. Vıswesvaran (Ed.), *Industrial, Work And Organizational Psychology* içinde (C. 2, ss. 377–397). SAGE Publications. London. <https://doi.org/10.1108/ijm.2006.01627aaa.001>
- Üsdiken, B. & Pasadeos, Y. (1995). Organizational Analysis in North America and Europe: A Comparison of Co-citation Networks. *Organization Studies*, 16(3), 503–526. <https://doi.org/10.1177/017084069501600306>
- Uygun, R. & Altın, E. (2011). Overview of methodological trends of the last decade in strategic management research. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 24, 1475–1480. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.09.025>
- Uysal G. & İpçioğlu, İ. (2008). Kaynak Bağımlılığı Teorisinin Kritik Bir Unsuru Olarak Kaynak Belirsizliği ve Müşteri Tedarikçi Arasındaki İlişkisel Değişime Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15 (2), 49-60.
- VOSviewer. (2022). Visualizing scientific landscapes. <https://www.vosviewer.com/>
- Weber, M. (1924). *Economy and Society: An Interpretive Sociology*. Germany.

Westphal, J. D., Gulati, R. & Shortell, S. M. (1997). Customization or Conformity? An Institutional and Network Perspective on the Content and Consequences of TQM Adoption. *Administrative Science Quarterly*, 42(2), 366. <https://doi.org/10.2307/2393924>

Yağcı, M. (2017). Institutional entrepreneurship and organisational learning: Financial stability policy design in Turkey. *Policy and Society*, 36(4), 539–555. <https://doi.org/10.1080/14494035.2017.1369616>

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. baskı). Şeçkin Yayınevi. Ankara.

Etik Beyanı: Yazarlar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

A General Review of Organization Theory by Bibliometric Analysis Method

Extended Abstract

1. Introduction

Challenges such as globalisation, intense competition, the growing importance of ethics and social responsibility, the need to respond quickly to the market, digitalisation and the increasing diversity of the workforce (Daft, 2015, p. 7) have made organisational design one of the most prioritised topics in management science. At the same time, knowledge and understanding of organisational theory is the main way to design and change the structure as well as the culture of organisations to increase their effectiveness.

Organisation theory provides an understanding of how some organisations are extraordinarily successful while others fail despite their power and size, and helps to explain what can happen in the future and what has happened in the past in order to manage organisations effectively (Daft, 2015, p. 6). The fundamental questions of organisation theory are how and why organisations behave as they do and what the consequences are (Greenwood, et al., 2008a, p. 1).

The basic theories that attempt to explain organisations and their behaviour, such as contingency theory, resource dependence theory, organisational ecology theory, organisational economics theory, network theory, new institutional theory, critical theory and postmodern organisational theories, make up the field of organisation theory.

2. Method

In this study, which aims to examine the development of organisation theory systematically and evaluate it through bibliometric analysis, a bibliometric analysis of organisation theory publications (organisation theory as a scientific field was analysed, other theories that make up the theory were not included in the content) was carried out using the case study model, one of the qualitative research designs, obtained data from the Scopus database. In this context, the theoretical information on organisation theory was first provided, and then a bibliometric analysis was carried out on the number of scientific publications in organisation theory, language, type, source of publication, authors' institutions, countries, citations and keywords.

3. Results and Discussion

From the results of the study, it was concluded that there were 2716 publications in organisation theory indexed in the Scopus database worldwide between 1941 and 2022, the language of these publications was English, and the type of document published was (73%) articles.

When the number of scientific publications in organisation theory between 1941 and 2022 is examined by year, it can be seen that the first publication in organisation theory was made in 1941. The limited number of publications until the 1960s stabilises towards the end of the 1970s. This is the period in which organisation theory emerged as a field of study. The momentum that began in the 1980s led to an increase in the number of studies in organisation theory, with the diversification seen in the 1990s. According to the data, the most published year is 2019 (n=140). It can be observed that studies on organisation theory reached a certain level of maturity in the 2000s.

Turkish publications in organisation theory indexed in the Scopus database are very limited. The first publication in 1995 was followed by one or two publications in different years.

According to the study, universities and journals in North America and Europe lead the world in organisational theory research. This situation is also reflected in the countries in which organisational studies are published. The dominance of the American and European continents is also evident in the number of publications.

It can be seen that the number of citations to academic publications on organisation theory remained low until the 1990s as organisation theory developed. Although the increase in the number of citations that began in the 1990s continued into the 2000s and beyond, there has been a noticeable decrease in citations in recent years. This situation can be interpreted as the movement of organisation theory that began in the 1990s becoming a phenomenon of the 2000s.

In the social network analysis of the keywords of scientific publications in organisation theory, it is concluded that scientific publications in the research area are grouped into 12 clusters. It is assessed that the results of the bibliometric analysis of the study (number of publications and citations) are parallel with the historical development of organisation theory.

4. Conclusion

The results of the bibliometric analysis of the study provide data that confirm the historical development of organisation theory. It can be said that studies in the field are concentrated on authors, universities and journals located in North America and Europe. On the other hand, there is a limited interest in organisation theory in publications from Turkey. However, although the number of publications obtained from the Scopus database or included in prestigious international databases is limited, three Turkish books in the field (Organisation Theories (Sargut et al., 2015), Organisation Theory (Taşcı et al., 2013) and Organisation Theories (Sözen & Basım, 2017)) have shaped the Turkish management and organisation literature in organisation theory.

Sargut et al. (2015, pp. 11-13), who have conducted important studies on the Turkish management and organisation literature, stated in their explanations based on Üsdiken (1996) and Pfeffer (1993) that there are problems in the Turkish management and organisation literature. In the same study, he contested that the basic theoretical knowledge is weak, the dominance of sources written for general readers in the field creates problems, and the legitimacy of the field is damaged because every metaphor is treated as a new theory. For this reason, it is very important that organisation theory and other theories that make up organisation theory are discussed more in the Turkish management and organisation literature in order to establish basic theoretical knowledge in the field. In future studies, it is suggested that researchers should write works that interpret organisation theory from their own perspective and that there should be more works like this one that set the framework of organisation theory in the literature. The dominance of works by academics in the field in terms of readers' access to the right source will end the dominance of sources written for the general reader in the field.